

Gyűjtő: GAÁL NAGY GÁSPÁRNE

Gyűjtés ideje: 1974.

TART.: LAIKÓHAZ ÉS LAIKÁS KULTÚRA

SABADI KÖZSÉGBEN AZ 1920-AS ÉVEKBEN

10 lap, 7 rajz

FOLYKÖRNYELVI MUTATÓ: SABADI

SZAKMUTATÓ: $\frac{X}{XI}$

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRKÖRÖS

ATVEZETVE AZ EGYSÉGES LTK, 2746-os TÉTELE ALÓL

2746

L a k ó h á z é s l a k á s k u l t u r a

" SZABADI " községből az 1920-as években.

MA - 978

Néprajzi adattár

IV/63/8

A lakóház az " Alsó utca " közepe táján feküdt ./: Most Petőfi utca 42 szám.

A lakóházat id. Tar János nagyszülői építették. Az 1920-as évben már legalább 80-100 éves is lehetett. Ekkor id. Tar János lakott benne családjával. Jelenleg a telken ifj. Tar János a régi ház helyére új modernebb házat épített.

Id. Tar János 12-12 holdas parasztgazda volt.

A ház egykéményes, " sindőlős " azaz cseréptető volt.

Az épület tömésből és részben vályogból készült. Homlokzata háromszöges csucsban és faburkolattal a cseréptető alatt. Ezen a részen a padlásról kicsi egyetlen ablaklyuk nézett le, honnan az egerésző padlásra rakott macska nyávogással kéreszkedett le.

A ház homlokzata, oldalfalak ép úgy mint a szobák fehérre meszeltek voltak. Utcafrontra sárga, vagy sötétszürke zoknit festettek alul a falra, hogy ne lássék az eső felverése a falon.

Eredetben a " pitar " -ra, tornácra négy ajtaja volt a háznak. Az " eső " -szobának, a " f ü s t ö s " -konyhának, a " h á t u s ó " -szobának és egy a " k a m u r á n a k " .

A huszas évek után a már nem tömésből, hanem téglából készült házaknál a pitarra már csak két ajtó volt. Ezek nyomán a régi épületeknél is az " eső " és a " hátusó " szoba külső ajtaját a konyhába helyezték át. Ezt az ujitást az ajtókkal részben az tette szükségesé, hogy a falvak határában időnként megjelenő sátoroskocsis papruska cigányok gyakran fosztogatták az " eső " szobákat.

A ház udvari részén mintegy méter széles pitar volt. Az eresz alatt hat egyszerű faoszlop állt. Két-két oszlop között deszkából korlátos virágtartó a muskátlik részére. A négy ajtó előtt téglalépcső vezetett fel a pitarra az udvar lejtésének megfelelően. A lépcsők mellett bádóg, vagy faedényekben " o l e a n d e r " és bokros rozmaring virágok álltak.

Az utcára az esőszobának 2 darab körülbelül 60 x 80 cm-es ablaka volt. Ablakok szimplák és kétszárnyuak, melyen kívül ugyancsak kétszárnyu " zsalugáter " zsalus ablakok voltak. Az esőszobának a pitarra is volt még egy ugyanekkora ablaka, de zsalugáter nélkül.

A hátusó szobának is a pitarra volt két ablaka, de azok valamivel kisebbek voltak, ugyancsak zsaluk nélkül.

A kamurának is volt egy kicsi ablaka, ami rendszerint nyitva, hogy a huzatos szellőzést biztosítsa a padlásra keresztül.

Az utcai esőszoba ablaka mindig zárva, zsalujuk sötétre húzva, hogy az utca pora be ne menjen és a világosság ne fakítsa meg a benne levőt. Csak az ajtón keszetül szellőztették.

Az utcai ablakok alatt a "kiskert" virágokkal, tavaszi palántákkal, amit tüskés venyigékkal takartak a madarak elől. Az utcai kerítés vízszintes 25 cm. széles deszkából, kiskapuvál és kocsibejáró nagykapuvál. A pitar lépcsőjével párhuzamosan volt a kiskert léckerítése, betámasztható ajtóval.

A kiskert előtt az utcán a téglás "flaszter" szélén a kerítés tövében volt a pad. Két földbevéajt ducon széles "palló"-deszka. Erre szoktak kiülni esténként a fiatalok "d a n u n i", vagy napos időben kiülni az öregek és várni estefelé a jószághajtást. Kaput nyitni, vagy elébe menni a fülükben cifra pamuttal megjelölt választó malacoknak.

A telek egyik felén a ház a határ, a másikon ólak, ölfá és karókerítés. A kamura ajtajával szemben a mesgyénél kezdődtek a kerítések disznóólak, rendszerint nagy "szödörgye" eperfa árnyékában. Itt volt a fődbevéajt tikól, de az év nagy részében a fákon aludtak a baronfiak. A ludaknak, récéknek elkerített faóluk volt.

Az ólak után következett a mesgyán az istálló épület a pajtával. A pajta nagy deszkakapuvál, benne a szecskavágó, kaszák és szerszámok, továbbá nagy létrák az istálló padlás feljására. A pajtában csak pár napra való szénát tároltak, a többi az istálló padlásán volt. Itt volt az egyik sarokban a vermelésből kihagyott répa, érett tökök halmaza. Itt kerített helyet az asszony nép a tömő kacsák és ludak részére is.

Az istállónak egy alul-felül nyíló kétrészes ajtaja volt. Az istállót válaszfal két részre osztotta. Első részben voltak a tehének, a másikon pedig a lovak. A két helyiség között ajtó nélküli átjáró volt. Mindkét helyiségnek az udvar felé egy-egy kicsi négyfiókos ablaka biztosította a világítást. Ezekben az ablakokban voltak a tisztogató szerszámok, lóvakaró, kefe stb. Itt volt az olajmécses is. A falon nagy kampókon a használati lószerszámok lógtak. Sarokban "vella", "söprü", halomba rakott friss szalma, hogy alkalommal az állatok alá dobhasanak belőle. Itt tartják a "kisszék"-et is a fejeshez, majd itt vannak a vékák, teknők az abrakoláshoz. A trágyát saroglyás talicskán hordták ki az udvar félreeső sarkában levő trágyadombra.

Az istálló egyik sarkában jobbra az ajtótól állt az öreg faágy "Szómaszák"-kal, párnával, pokróccal. Mindig itt aludt egy férfi vigyázva az állatokat, főleg ellés idején. Az ágy mellett kampos szögeken lógtak a högyrevaló szürtarisznya, avét dományok, mög az öreg szürbunda.

Az istállóí ágyhoz egy hagyomány is fűződik. Ha a családban lakodalom van, az istállóágyra friss ágyneműt huznak, mert az új párnák egy darabig itt kell hálniuk, hogy megszeressék és megismerjék az ottlevő állapotokat. Itt van a nászéjszakájuk is. Míg a lakodalomkor vigad a vendégsereg, a fiatalok ide huzódnak be, öreg szüle meg őrt áll, hogy senki se zavarja a fiatalokat.

Az istállóval szemben áll a kut, hajtókával, nagy itató "válu"-val. Az istállón túl van a "szürü", hól állnak a széna és szalma kazlak. Utóbbiban van a "polváslik". A szürün vermelik el tavaszig a répát és a krumplit. A szürü mesgyéjén "a mögyén" van néhány gyümölcsfa, "möggy", "sziva", "szödörgye", és a "szentiványi ómafa". A szürüből szoktak egy kis konyhakertet csutaszárral elkeríteni.

A lakóház belseje és berendezései.

"E s ő s z o b a".

Ezt a szobát ritkán használták. Lakodalomkor itt terítették a papnak, az uraknak. Itt konfityozták fel az új menyecskét. Előzőleg mint menyasszonyt ide vezették be, mikor meghozták, itt ültették le a "szómaszékre" helyezett párnára, hogy puha fészke legyen. Ilyenkor a falusi bámész nép előtt is nyitva a szoba ajtaja a menyasszonynézőknek. Itt ilyenkor a menyasszony szekrényei is kitérve szemlére.

Az esőszobában adnak éjjeli szállást a megbecsült rokon vendégnek a "magos"-ágyban. Itt ravatalozták fel a család halottját a szoba közepén "énekszóra", "siratóra".-

Az ajtóval szembeni falnál áll a két "magos"-ágy, középen az egyik "sifonyér", szekrényel. A magoságyon a "szómaszék" felett új vászonlepedő. Ezen két párna és a dunyha van egyszerűbb szőttés vászonhuzattal. A két ágyvég egyforma magas, melyen két széles hosszú deszka van átnyújtva. Deszkák lepedővel vannak letakarva, melyen három-három fehér gyolcs-huzatos csipkés vánkos van, pántlika, vagy gombkötéssel. A párnák felett ugyancsak gyolcs-huzattal egy kövér "dunyha". Végül a vastag színes bolti ágyterítővel mindezt letakarták. A másik "magos"-ágyon ugyanannyi párna, dunyha, ugyanígy elhelyezve és letakarva, csak itt az ágynemű huzata szép "pamukos" színes szőttés.

Amikor az ágy nincs használatban, a deszka alatt az ágyon sorjában a keményített gyócspéntölök kapnak helyet. Az ágyak, mint a szekrények is és az asztal sötét festett puhafából vannak.

Az ágyak feletti falon a család elhunyt tagjainak nagy fényképe függ rájában. Az egyik ágy felett volt a családanya színes üveges mirtuszos menyasszonykoszoruja a vőlegénybokkrétával dobozos rájában üveg alatt.

A két ágy között álló szekrény egyajtós és belül akasztós. Az ajtaja bevágott és betétes. Az ajtó felett a szekrény tetején domboru kiképzés van. A szekrény akasztóin sorakoznak az ünneplős ruhák. Blujzok, réklik, rajtuk pertlin lógva az alul és felül összekötözött bő szödött szoknyák. A szekrénynek alul kihuzós fiókja is van. Ebbe vannak betürve selyem, szövet és menyecskekendők és diszei, valamint az ünneplős kötények.

A "sifonyér" tetején porcellán tálak, közepén talpas porcellán feszület áll. Az ágyak előtt egy-egy támlásszék áll, melynek "szóma"-/: szalma:/ az ülőkéje.

Az ajtó a szoba jobboldali sarkrészén áll. Ennek falán baloldaltól áll a másik "sifonyér", majd azt követően az udvari ablak.

Ez a sifonyér a "rakodós". Polcainak vannak a "türetvásznak", körülbelül 24 méter 50-70 cm. széles vászonkarikák, végük szalaggal átkötve. A sifonyér rekeszeiben váltakoznak a türetek, sorjában lerakott vászonabroszok, előruhák, himes vászonneműk. Az üres közöket birsalmák töltik ki, hogy jószagu legyen az "egyetmás". Ennek is van kihuzós alsó fiókja. Itt kapnak helyet az ünneplős csatoscipők, új posztótutyik, rózsástutyik, berlinerkendők és a férfiak ünneplős báránysipkája. A sifonyér tetején befőttek és üveges savanyuság sorakozik.

Az ablakon belül annak deszkáján helyezik el a porcellán rózsás tányérokat, diszes színes üvegpoharakat. Az ablakon belül kis fehér huzott bolti csipkefüggönyven.

Az ajtótól balra az utcai falon a két ablak között áll a diszes "sublat", négy vízszintes fióku régi butordarab. A sublat faanyag és színe azonos a többi butoréval. Tetején himzett szélű gyolcsterítő. Rajta bucsui diszek emlékek, családi fényképek, középen a lurdi Szűz szobra. Itt tartják még a nagy csatos imakönyvet és a bibliát.

A fiókokban helyezik el szépen letürve a férfiak ünneplős dolmányát, "ungeit", gatyáit. Külön fiókban vannak az idős asszonyok ünneplős ruhái. Az alsó fiókban tartották vászonzacskóban az iratokat, pénzt. Iratok között volt a "moringlevél" /: házassági szerződés:/ sexiókról, hódokról azaz földekről a telekkönyvi kivonatok. A ruhák közé levendula és banyavirág száraz leveleit tettek a molyok ellen.

Mivel az első szobát csak ritkán, csak ünnepélyes alkalomkor használták, állandóan zárva volt. Havonta egyszer keresztuzattal szellőztették. Evente egyszer Husvét táján kirakták az ágyneműt a napra a lefektetett létrára. A létrák alá székeket tettek. A felsőruhákat a két fa közé elhelyezett rudra akasztották ki szellőzni.

A sublat felett a falon függött diszes keretben a "nagy tükör". A tükör mindkét oldalán a falon 50 cm. hosszú vastag viaszgyertya szalaggal átkötve lógott. A megszentelt gyertya.

Az utcai ablakon mintás fehér huzott bolti csipkefüggöny. Ez vastag cirokszár karnisról lógott alá, de csak az ablak párkányáig. Az utcai ablakokkal szemközti fal mellett a közepe táján állott egy nagy öreg láda, letakarva himes abrósszal. A ládában a legregibb, divatjátmult ruhákat tartották. Fetejére rakták télen a kenyereket, kalácsot és egyéb huselelmet, kocsonyát. A láda közelében állt a "háboztás"-hordó, nagy kövel lenyomatott deszkafedővel. Ugyancsak itt kaptak helyet a kisebb-nagyobb fából készült zsirosbödönök. Ezek felett a kampós szögön a falon lógott az ünneplős kampósbot és a nagy tarka esernyő. Az ilyen botot misére menet, vagy lakodalomkor vitte magával a gazda.

A szoba közepén volt a kihuzhatós nagy asztal. Terítője színe és mintája azonos az ágyak terítőjével. Rajta cifra üvegtálcán virágos kupicák, másik tálon elszortan kisebb családi fényképek. Alkalmakkor süttött cukros süteményt, piskotát is ide helyezték az asztalra a gyerekek előtt, kiknek nem volt szabad az "esőszobá"-ba bemenni, kutatgatni. Az asztal körül négy egyszerű támlásszék állott.

Az asztal felett a "Mestör-gerendáró" lógott alá a diszes háromkaru nagy petroleumlámpa. Ugyancsak a mestörgerendán levő kampókról lógtak alá az ünneplős csizmák. Itt függött még az ünneplős tarisznya is, benne a nagy "högyi" pincekulcs.

Az esőszobákban rendszerint és itt is fűtőhely, kályha nincsen. Nem volt a szobában szőnyeg sem. A szoba földjét nagyobb ünnepek előtt sárgafölddel sikálták fel. A lakószobát hetente sikálták.

"Amikor megszáradt a sárgaföld egy cserép tejesfazekat kilikasztottunk és vizet öntöttünk bele. A lik köré töttük az ujjunkat osztán szép karikákat öntöttünk cifrán a szoba föggyire. Jó a fődés szoba, jó hüssöt ad nyáron". - Mondta a már rég meghalt idős Katinéní.

"Füstös-konyha".

A két szoba között volt a nyitott füstökonyha. Az ajtaja a pitarról a második, kétrészes alul is felül is külön kinyitható telefából készült. A konyhára ablakot nem építettek, az ajtó felett volt a téglányi nagyságu "füstlik", amit időnkint kinyitottak, vagy elzártak. A szabad kéményben füstölték a hust. A fűrészpóros tüzet a kemence tetejére rakták. A füstölés miatt télen a konyhát csak kenyérsütéskor és az állatok eledelének főzéséhez, melegítéséhez használták.

Az ajtóval szemben volt a nagykemence. Ebben süttötték a lavór nagyságu öt-hat darab kenyeret egyszerre. Itt sült ki a magas szép kuglóf "Kötek"-kelt tészták. Híres volt a vidék a "likaskalácsáról". Ez a tányér nagyságu üres kalács, pirosra sütvé, karikára volt formálva.

Ünnepkor, lakodalmakkor sütöttek csak likaskalácsot. A kemencében szárították, aszalták a gyümölcsöt is.

Nyáron, illetőleg a füstölés után tavasszal kimeszelték és a sütést-főzést már itt végezték. Ekkor a főzőedényeket a kemence tetejére rakták. A kemence mellett közel volt a "rakott - porhelt" sütővel. A sütő alatti rész üreggé volt kiképezve, hol az aprófát tartották. Gyujtósnak "pazdergyát" száraz kenderszárat használtak. A porhelt mellett volt a buboskemence fűtőlyuklya, innen fűtötték azt csutaszárral, venyigével. Butorzata alig volt. Az esőszobával határos fal mellett állt a "Kászli". Ez alul kétajtós, felül polcos öreg kicsi szekrény, az edények és törleruhák számára. Fedők és merőkanalak a célt szolgáló falipolcon voltak elhelyezve.

Az ajtótól balra a sarokban volt felállítva a sütőteknyő, mosóteknyő, dagasztószék, egy vizespad vödrökkel, fejkével. Itt kapott helyet a sütőlapát, "szenvonyó"-parázkotró a kemencéhez-, "a pemét", ami nyélre csokorba kötött kukorica csuha. Ezzel a vízbemártott peméttel separték ki a kemence fenekét a kenyérsütés előtt. Az ajtónak jobboldali részén a fal mellett sorakoztak az állatok etetéséhez szükséges moslékos edények, vékák. Itt voltak még a söprük is. A tejesfazekakat elmosás után a konyha előtt felállított nagyfoku tartóállványon tartották.

"Hátusó-szoba", lakószoba.

A pitar harmadik ajtaja a "hátusó"-szobába vezetett. Ez is vastag telifa ajtó volt.

Az ajtóval szembeni fal mellett egymás után volt két egyszerű sötét-szini puhafa ágy. Az ágyak eleje és háta egyformán magas. Ezeken még látszott, kopottan a tulipános minták festése. Benne a szalmazsákban szalma, csuha, vagy zsúpszalma volt, a durva vászonlepedő alatt. Az ágyban egy párna, egy dunyha volt ez egyszerű piros, vagy kék öregcsikos huzattal. Anyaga olcsóbb sifon, vagy karton. Az ágy terítője mintás, festett kékvászon. Ugy vetették be az ágyakat, hogy a dunyhát a fal felé hajtották a terítő alatt. Így az ágy szabad tetejére lepihenhettek napközben az idősebbek. Az ágyak előtt két-két "szomaszék. Némelyiken ráakasztott nagyszemű fekete rózsafüzér is volt. E két ágy felett a falon Jézus Szive, és Mária Szive szentképek voltak fekete keretben üveg nélkül.

A konyhával határos fal mellett a belső sarokban állt a harmadik ágy. Olyan és úgy elrendezve, mint a másik kettő. E fal közepén állott a zöld, vagy sötétbarna körülbelül 20x20 cm. nagyságú homorura képzett kályhacserepekkal kirakott "bubos". Ennek fél méter magasságban patkája volt, ami már a szoba többi falával azonosan fehérre meszelt volt.

A bubos patkáján szokták "aggani", melegíteni az aludttejet, hogy azután vászonzacskóban turónak kicsurgathassák. Itt a bubos tetején szárogatták a medves tutyikat, kapcákat.

A bubos mellett a konyha fala mellett volt a rakott tüzhely, porhelt". A szükséges tüzelő aprófát itt kosárban tárolták. Télen ezen főztek, sütöttek, csak nyáron használták napi főzéshez a füstökonyha porheltjét. E fal sarkában volt egy polcos vakablak, a bádogtányérok, tálak részére, amit tarka függöny takart el.

Az ajtó hátamögötti sarokban alacsony pad állt, alul polccal. E padon állt a lavór, kézmosó kisteknő és a csöves vizeskanna. Alul a polcon kefék, tisztító eszközök. Itt állott még egy szék, rajta egy szebb lavór, felette a falon egyszerű törölközőkendőtartó, tiszta himes törölközővel. A használati törölközők az ajtó szárfáján szögön lógtak. Az ajtó belső részén egyszerű fafogason subák, kötények, dolmányok lógtak.

Az ajtó jobboldali szárfáján kis szegre akasztva, porcellán "Máriás" szenteltviztartó. Az ajtó melletti falon két ablak volt az udvarra. Azokon kicsi karton függönyök voltak. Az első ablak alatt egy nagyobb láda, amiben a dolgozó és a javitanivaló ruhákat tartották. Ezt ülőkének is használták, de főzésnél a gyuródeszka helye is volt. Az ablak mélyedésében volt helye a kis olajmácesnek, hogy kéznél legyen, amikor éjjel sötétben át kell menni az udvaron az istállóba.

A két ablak közötti falon a "háziáldás" és egy kis fészület. A háziáldás keretben üveg alatt: "Hol Hit ott Szeretet, - Hol Szeretet, ott Béke, - Hol Béke ott Áldás, - Hol Áldás, ott Isten, - Hol Isten, ott Szükség nincsen." -

A másik ablak mélyedésében "kátulában" a "betevős", "pilulás" gyógyszer, majd az "itató" azaz kanalas orvosság. Itt voltak az okulás tokok is, pipa, dohányzacskó, a gyufás "iskátulával". Ide tették még az írószereket, tintásüveget, tollat ceruzát.

Az ablak alatt kezdődött már a sarokpad egyik szárnya, míg a másik szárnya a szoba negyedik falán folytatódott. A padok támlája széles deszkás volt, de középütt nyitott. A sarokpad előtt a "nagyasztal" alul a négy lába átlóban átpántolva.

Advent idején erre a pántra tették zsákban a kevés szénát, szalmát a Megváltó jászolát szimbolizálva. Az asztal kihuzós fiókjában tartották az evőeszközöket. Az asztal lapja sima politurozott, nappal szabadon, étkezésnél szokták csak leteríteni tarka abroszal. Vasárnap és ünnepeken azonban szép himessel terítették le. E felett beszélgettek, vagy várták a szomszédokat. Ilyenkor tálban pogácsa és bor is került az asztalra.

A közös étkezésnél a családfő foglalta el a főhelyet. Tőle jobbra és balra a felnőtt férfiak és nagyobb gyerekek ültek. A fehérnépek tállalás után, ha jutott nekik hely, ők is az asztalhoz ültek étkezni. Kisebb gyerekek a sámliról a ládán szoktak enni.

Közel a pad szárnyához a "mestörgerenda" alatt állott az egyszerűbb négyfiókos sublót. Teteje letakarva pirossal himzett gyolcsterítővel. Ezen közepen volt a fordítható kerek kistükör két kar között. E kis tükrőtállványnak alul fiókja is volt. Ebben voltak a sűrű- és bontófésűk. Ugyanitt a fiókban voltak az üvegrossok, gyöngyök, szalagok, mivel nagylány is volt a háznál. A sublat tetején félliteres rózsás porcelán bögrék, ivópoharak "kalázlik" sorakoztak.

A sublat fiókjaiban betürve rendre vászon pöntölök, mindennapos felsőruhák, előruhák, abroszok és kendők. Az alsó fiók egyik sarkában volt a legöregebb sárgalapú imakönyv. Ennek hátsó lapjára jegyezték fel a család tagjainak születési és elhalálozási dátumait. A sublat és az ágy között marad hely a rokka számára. A sublat felett előredöntve a mestörgerenda alatt egyszerű keretben a "nagytükr". E tükrőben igazítják le a szoba közepéről a sok pöntölös szoknyás öltözetüket a fehérnépek, hogy egyik se lógjon ki. A tükrő hónaaljában a kalendárium. Ebbe jegyezte be a gazda az ellések idejét, mikor, mennyi adót fizetett be.

A pad felett a falon volt a falióra, hosszú lógó felhúzó sulyokkal, sárga "köttyével".-

A mestörgerendán száradt az aprószemű "csikvándi" a "durrogatáshoz" azaz a pattogatott kukoricához sok kukoricacső. Itt száradt a saját főzésű kockára vágott sok szappandarab is. A gerendán szegre akasztva a kis "varrós" és kézimunkás kosár. Előbbiben vékonyra font házicérna, festve feketére is, de gépi céma is volt ott. A másikban kötöttük, gyapjufonál, színes berlinerek.

Világításuk falimécses lenolajjal, vagy az asztal fölé függesztett bádogtányéros lógólámpa petroleummal.

A szobában nélkülözhetetlen volt néhány sámedli "kisszék". Ezeken ültek és "zurmolták" a kukoricát az aprójoszág részére. Télen a macskák doromboltak a meleg bubos közelében, várva az esti fejésből a "t é t" - azaz a tejet. Nagy hidegben a kutyát is beengedték az asztal alá kicsit felmelegedni.

Nyáron a pitar lépcsőjére tették a mosakodó edényt, lavórt vagy teknőt, majd alá állva ott mosakodtak az általuk főzött háziszappannal. Ünnepnap szagosszappant használtak. Ha meg utjuk sietős volt, a lovak vályujából vették ki a vizet markukkal az arcukra.

"Kamura" - Kamra.

A még a pitarra nyíló kamurából nehéz deszkalépcső vezet fel a padlásra. Itt gulákban a gabona, elterítve a még morzsolatlan kukorica.

Kihuzott kötélén szép rendben átjövva a takácsszötte zsákok,ponyvák. Földön még dió,bab,majd korpa között érlelődik a vadvörte és naspolya,amiket hasmenés elleni gyógyszerül használtak. Sarokban rosták,használaton kívüli butordarabok,tartalék cirokseprők.Szögeken cihákban a még fosztatlan tollak lógtak.

A kamura sötétebb zugában,de szellős helyen a mennyezetről kötélén csüngő rudon a füstölt husnak volt helye nyáron át.Mikor dologra mentek a táblás szalonnából innen kanyarítottak le egy-egy darabot. A falon nagy kampószögön a jobbik lószerszám. Itt volt helye a többrekeszes hosszú nagy fedeles lisztesládának.Rekeszeiben kenyérliszt, finomliszt,korpa és dara tárolva. Ugyancsak itt volt zsákokban a morzsolt kukorica és a zab.E helyiségben voltak még a disznóéléshez szükséges eszközök,nagyteknő,rendfa, sajtárok stb. Itt volt helye a kendertilolónak, gerebennek / : Kenderfésű:/, áspának,azaz fonalvetőnek.Sarokban különböző szerszámok,taklumpák heverték.

A pitar végében volt a kétszárnyu pinceajtó,mely egy szinten volt a pitaral.A pinceajtó vastag pallódeszkából készült,ami a veszélytelen átjárást is biztosította.Mindegyik szárnyán egy-egy erős nyitókarika,de rendszerint csak egyik felét nyitották és támasztották ki a lemenetelnél.A pincebe 8-10 falépcső vezetett le.Ez volt a " grádics". A pince oldalfala téglázott,mint a boltozata. Itt tartották a veremelésből kihagyott répát, kolompért, étkezéshez homok alatt az ~~MMÖMÖMÖMÖM~~ " öccséget",azaz zoldségféléket. A pince oldalfalán kampókon deszkapalc volt,nyáron a kenyerek számára. Itt voltak csapon a kisebb boroshordók, amit időnkint a szőlőhegyi nagyhordókból feltöltöttek.De nem mindig használták a csapot,hanem a hordóból a bort lopótökön át,azaz héberrel szivták ki.A lépcsőkön,grádicsnyon sorban állottak a cserép tejesfazekak tetejük szegletes deszkalappal befedve. Innen hordták fel a konyhába, ha már megaludt.Lefölözték, melegre tették agganí.Ebből turót, a tejfelből pedig vaját köpültek.A kész vaját tormalevelek között tartották a pince polcain.

Kocsifészer.

A ház végéhez volt építve a féltetős fészer,melynek csak három oldala volt beépítve.A negyedik oldala a bejárat szabad, ajtó rajta nincsen. Ennek a szekér a mindennapos és a " koci " a jobbik szekér.Utóbbi fényezett , sárgára festett,benne üléskosár is volt.Itt volt még a borona falhoz támasztva,továbbá ekék,henger és nagyobb szerszámok.

A fészer előtt volt a kutyaóll,honnan a kutya beláthatta a pitart és az egész udvart.

E ház helyén most ötven év múltán modernül berendezett korszerű lakóház áll.A lakásban villany, modern-háztartási gépek,televízió stb. A fészer helyén most garázs,benne szép autó.A gazda most ifjabb Tar János a közeli városba jár,mint üzemi dolgozó.

Pécs 1974 január 7-én.

Gaál Nagy Gáspárné sz. Torma Erzsébet.
Pécs-Memelweis u 28.

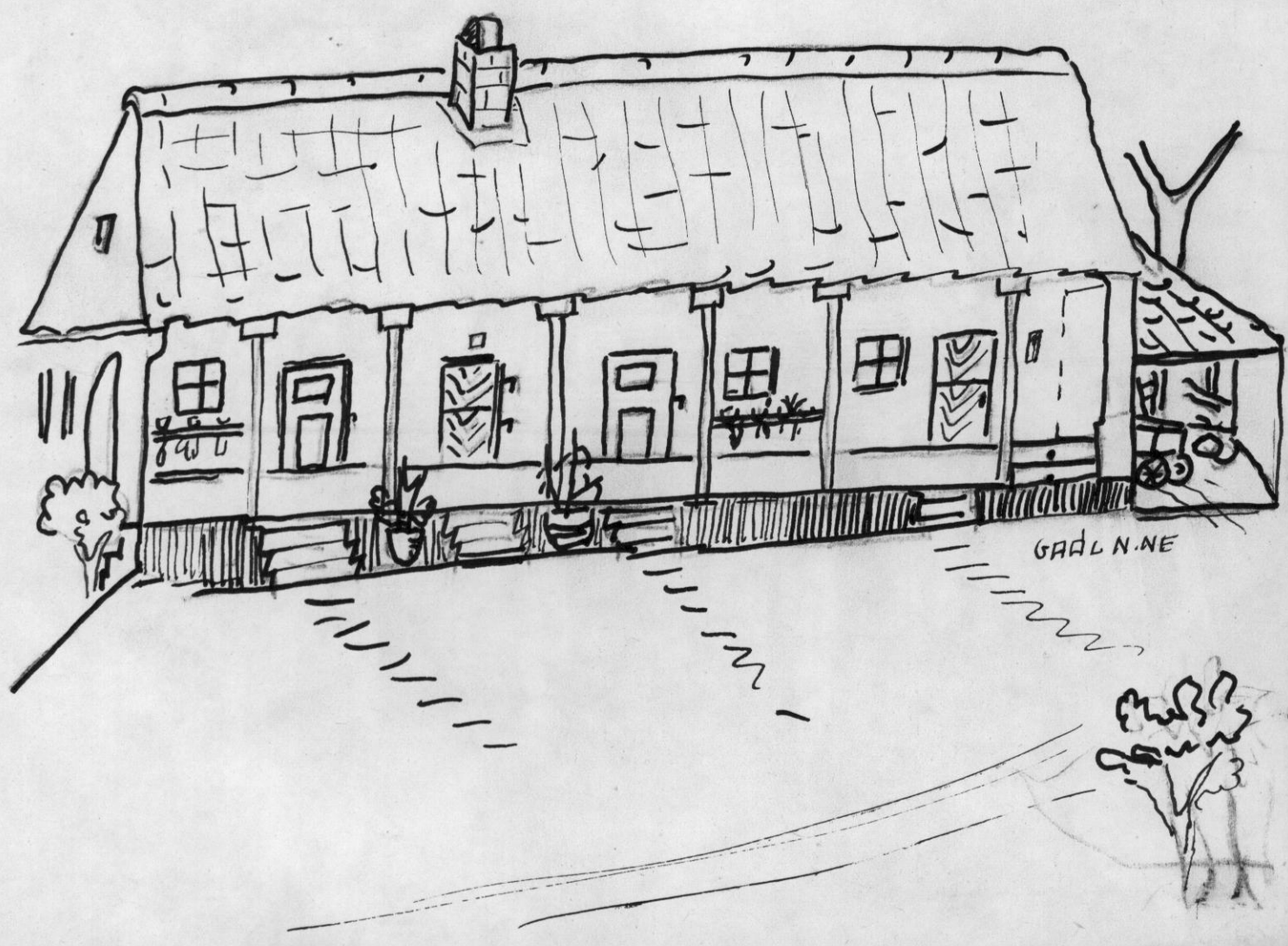
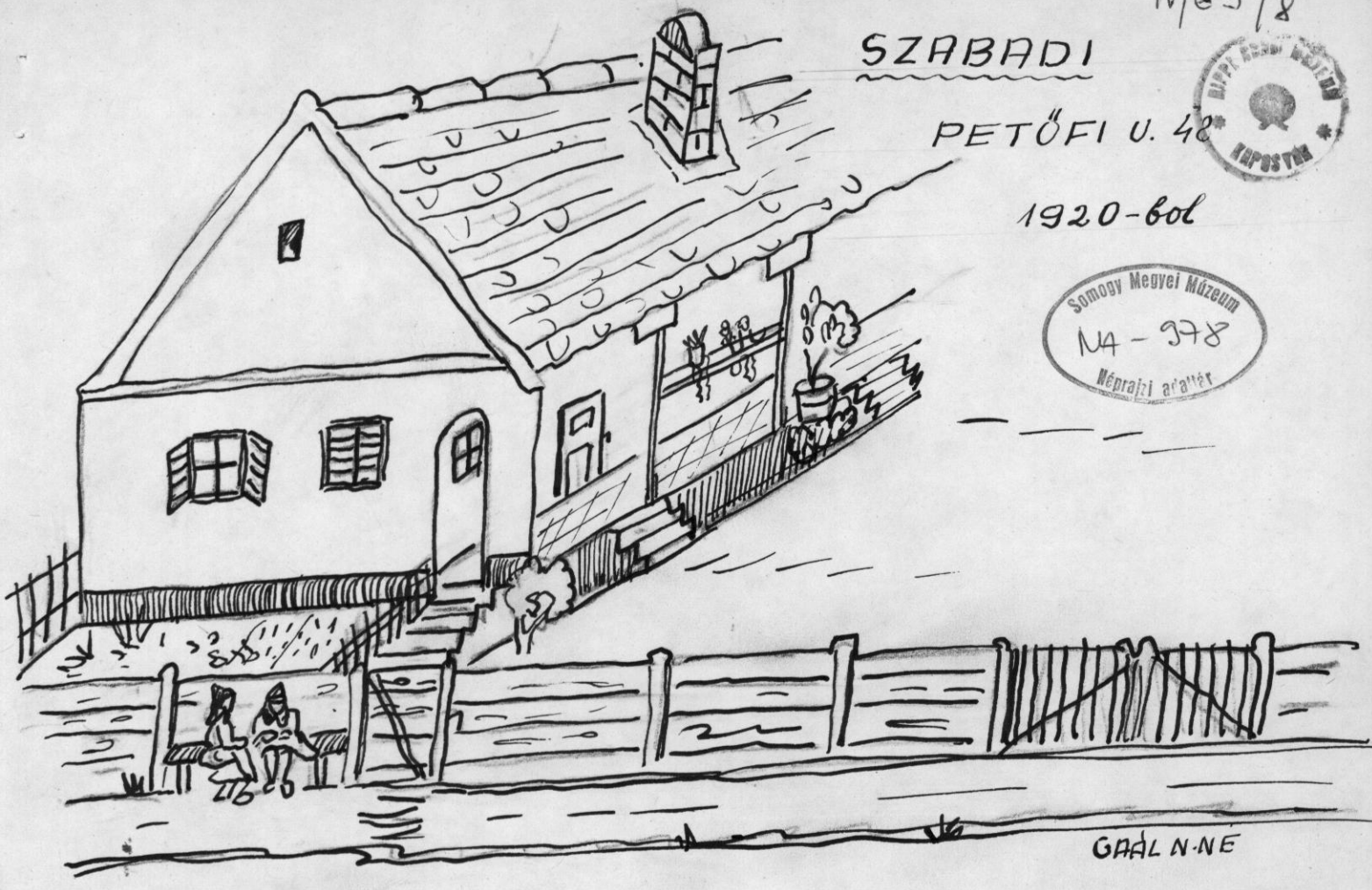
Gaál Nagy Gáspárné

IV/63/8

SZABADI

PETŐFI U. 42

1920-ból

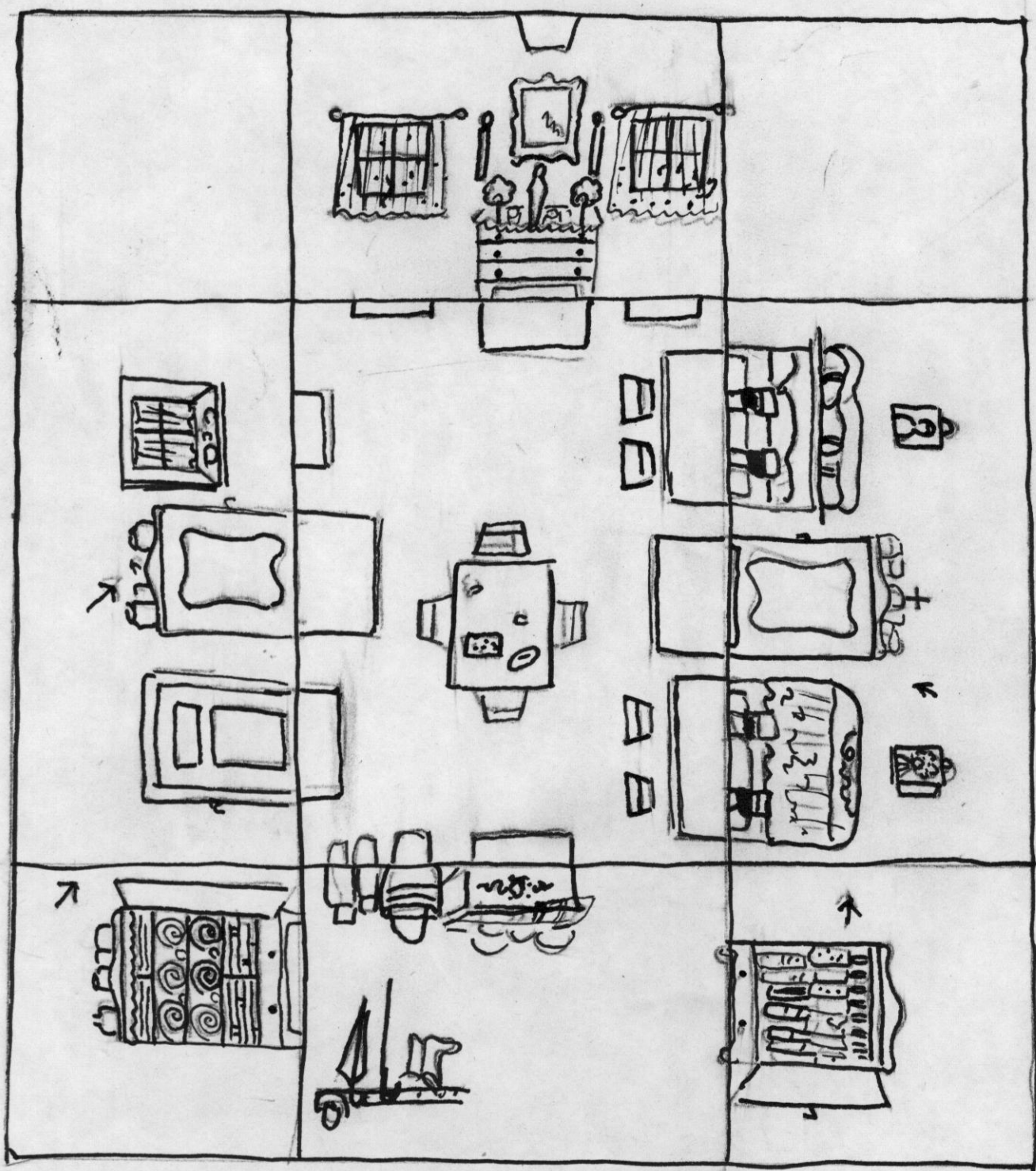

IV/63/8

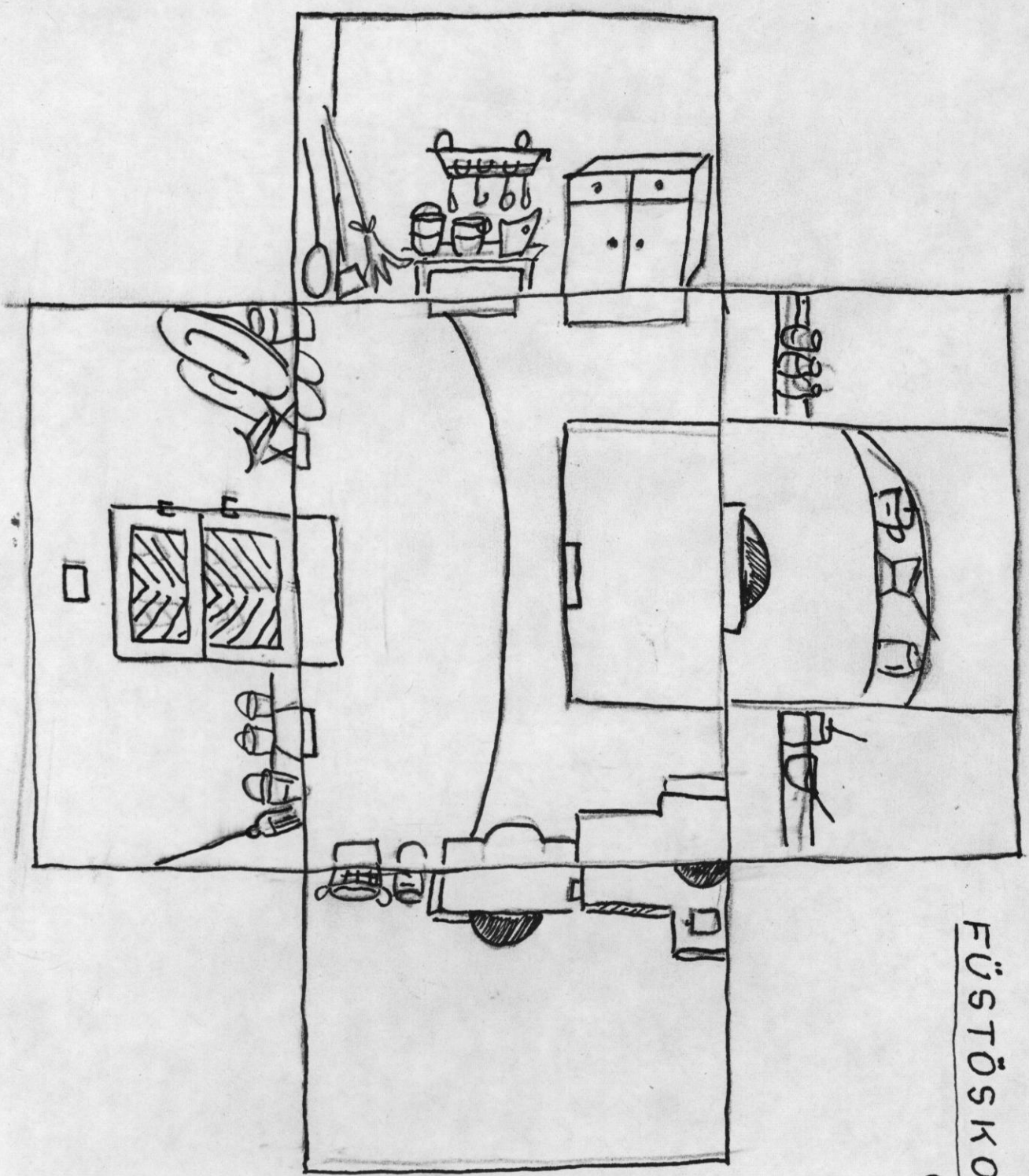
Somogy Megyei Múzeum
NA-998
Néprajzi adattár

ESŐSZOBA

GAÁL N.É

Somogy Megyei Múzeum
MA-978
Néprajzi adattár

FÜSTÖSKONYHA.
GADL N. N. E.

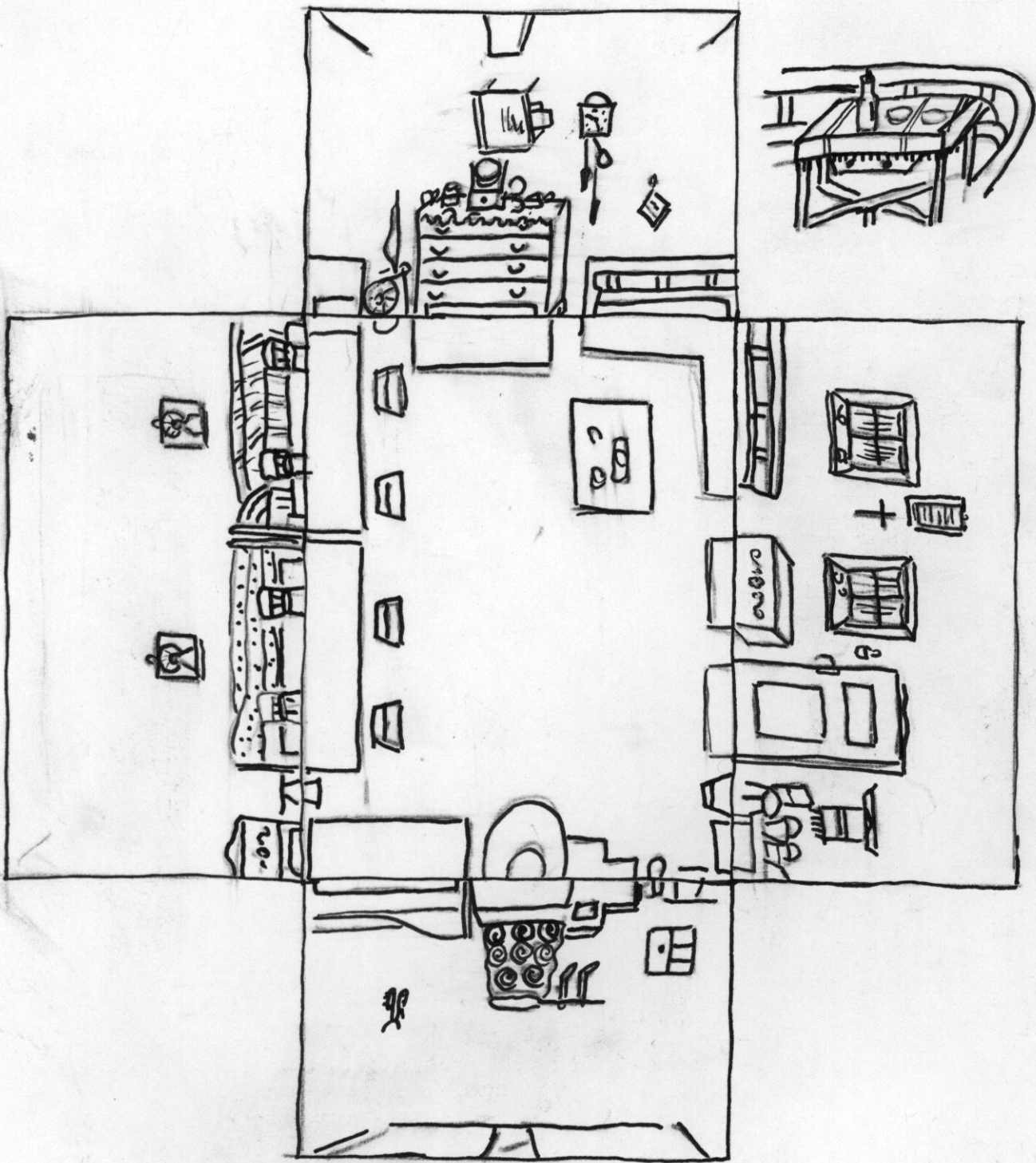
IV/63/8

Somogy Megyei Múzeum
NA-978
Néprajzi adattár

"HÁTUSÓSZOBA"

GAALN.É

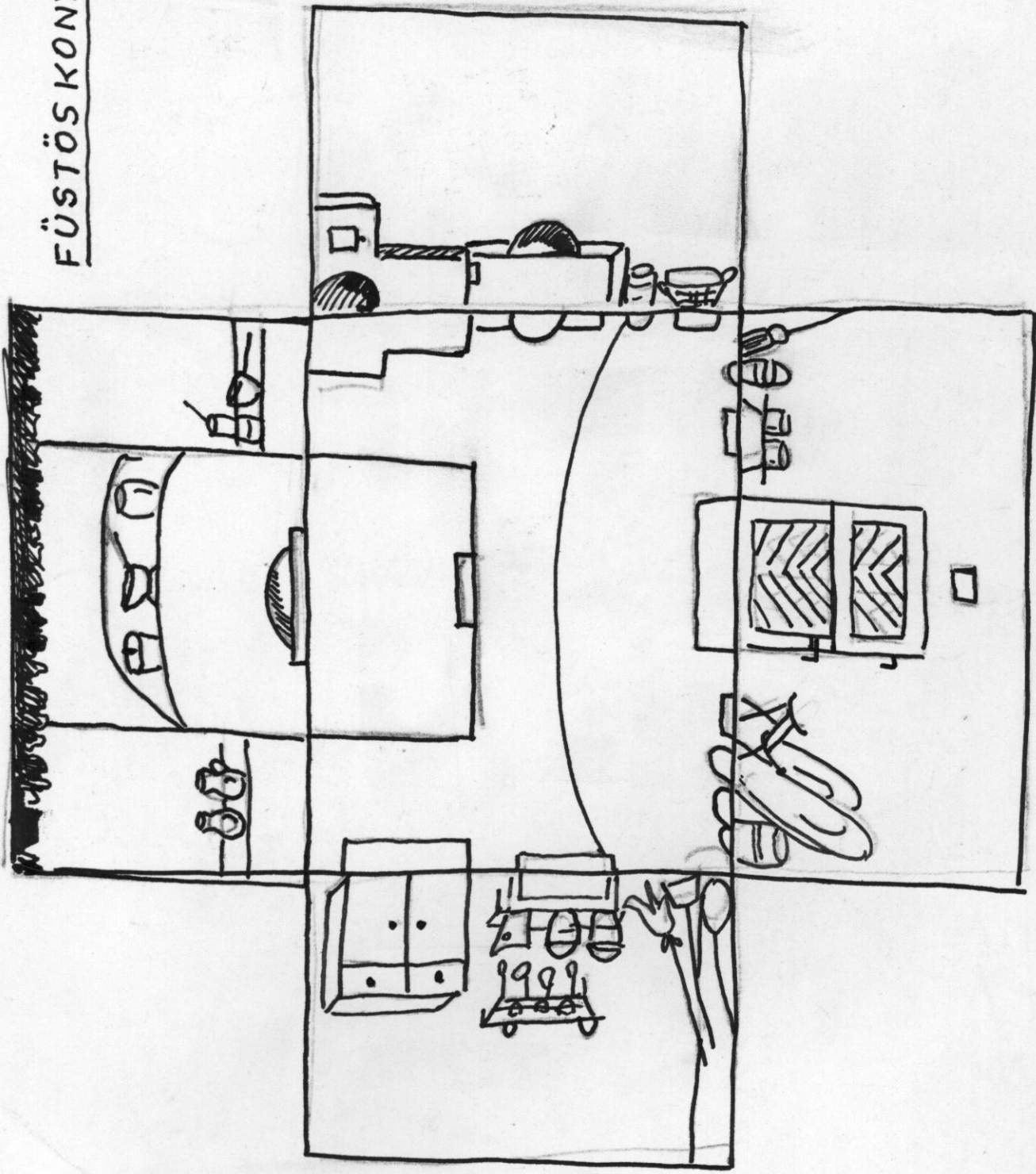

IV/63/8

Somogy Megyei Múzeum
NA-978
Réprajzi adattár

FÜSTÖSKONYHA.
GRÁL.N.NÉ

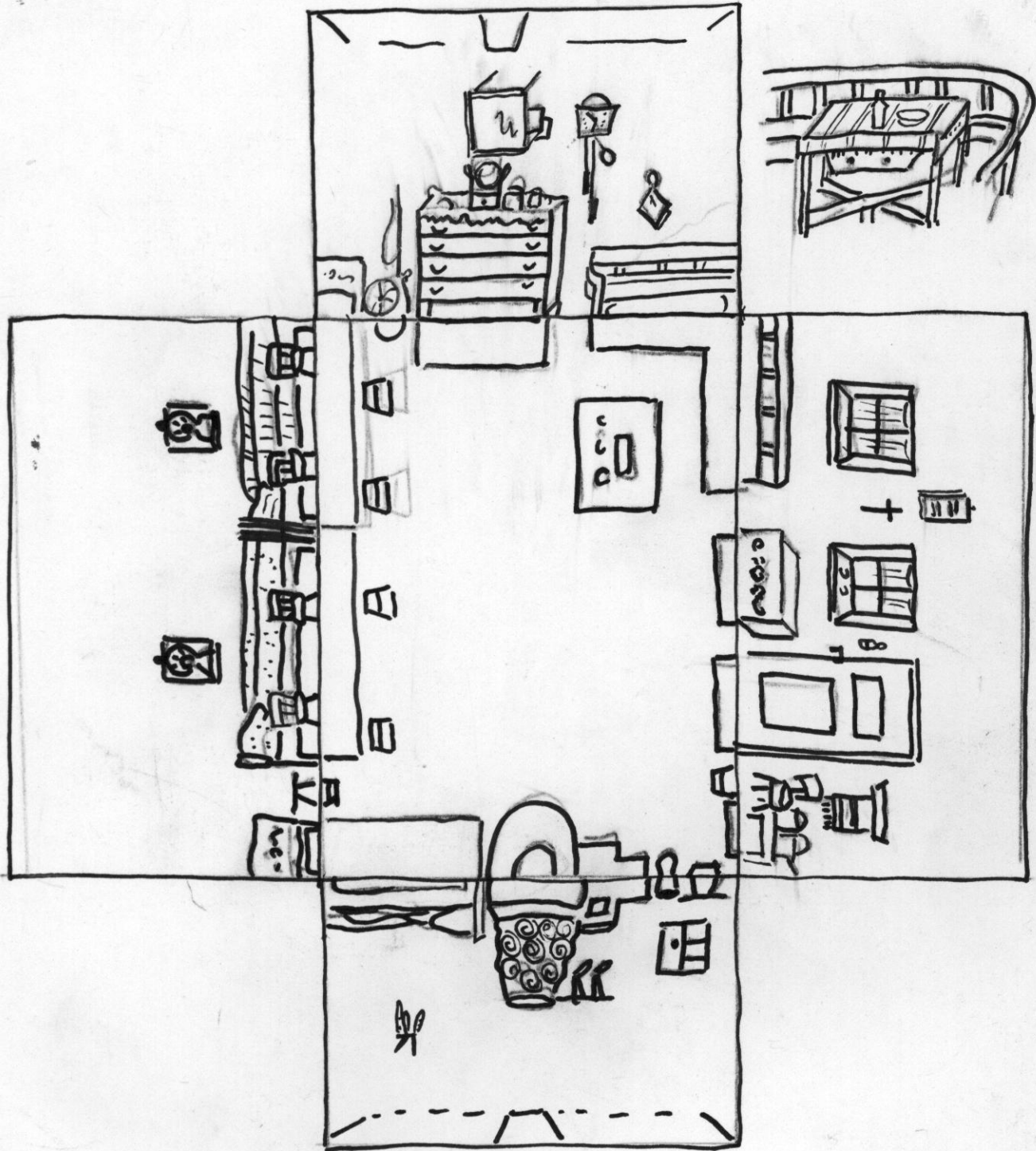

Somogy Megyei Múzeum
MA-378
Márai és család

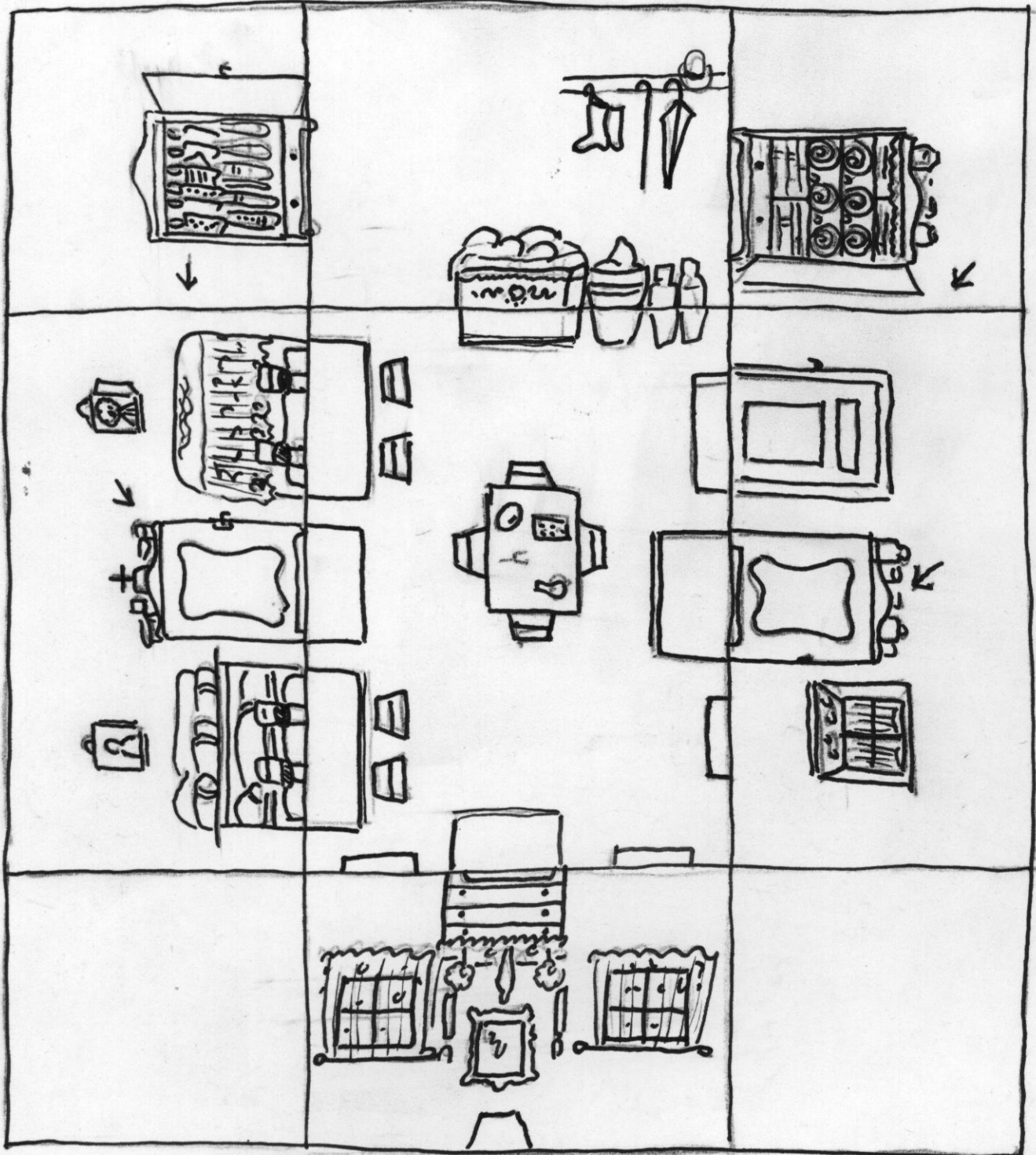

"HÁTUSÓSZOBA"

GADL N. NÉ.

Somogy Megyei Múzeum
NA 978
Néprajzi adattár

GAZD.NE'

ESŐSZORA